

רשומות

הצעות חוק

19 ביולי 2002

3135

ט' בתמוז התשס"ב

עמוד

- 662..... הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 7) (הפסקת כהונה זמנית).....
- 662..... הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 2) (תניה בדבר מקום שיפוט), התשס"ב - 2002.....
- 663..... הצעת חוק התמחדות בבחירות לרשויות מקומיות (תיקוני חקיקה), התשס"ב - 2002.....

מתפרסמות בזאת הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת החקיקה חוק ומשפט של הכנסת:

א. הצעת חוק יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 7)

תיקון סעיף 22 .1 בחוק יסוד: נשיא המדינה¹, בסעיף 22(א), המילים "מטעמי בריאות" - יימחקו.

דבר - הסבר

תחכמה גם סיבות אחרות היכולות, באופן זמני לפגוע ביכולתו של הנשיא למלא את תפקידו ואינו לאפשר לו שיקול דעת בעניין זה באישור ועדת הכנסת, ולא לכבול אותו לסדר של סיבות בריאות בלבד.

לפי ההצעה ידמה החסר המשפטי בנוגע לנשיא המדינה להסדר הנהיג לנבי נשיא משרות אחרים כמו שר למשל, (ר' סעיף 36(א) לחוק יסוד: הממשלה מתשנ"ב וסעיף 24(ב) לחוק יסוד: הממשלה שנתקבל בתשס"א שיחול החל מהבחירות לכנסת ה' - 16) או יו"ר הכנסת (ראה סעיף 20(א) לחוק יסוד: הכנסת). שאף בנוגע אליהם לא מוגבלת הנבצרות הארעית לטעמי בריאות בלבד.

לפי המצב המשפטי הקיים, אין אפשרות לנשיא המדינה לבקש הפסקת כהונה זמנית אלא מטעמי בריאות וכן משמגע נשיא המדינה למסקנה כי מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך ארעי, למלא את תפקידו. רשאי הנשיא להודיע על כך לוועדת הכנסת היא רשאית לאשר את ההודעה.

מרגע לאפשר לנשיא המדינה להודיע לוועדת הכנסת כי אין הוא מסוגל למלא, באופן ארעי, את תפקידו גם מסיבות אחרות, כך למשל, אם נפתחה הקריה פלילית נגד הנשיא, יוכל להודיע לוועדת הכנסת כי אינו מסוגל, באופן ארעי, למלא את תפקידו עד תום הקריה המשטרה.

חבר הכנסת מיכאל איתן

* הצעת חוק 1342/פ לעידה ביום כ"ג בתמוז, התשס"ב (26.7.2000) 1 ט"ח התשס"ב, עמ' 118.

הצעת חוק החוזים האזרחיים (תיקון מס' 2) (הגדה בדבר מקום שיפוט), התשס"ב-2002*

תיקון סעיף 4 .1 בחוק החוזים האזרחיים, התשמ"ג-1982¹, בסעיף 4, במקום פסקה (9) יבוא:

"(9) תנאי אשר מתנה על הוראות הדין בדבר מקום שיפוט או תנאי אשר מקנה לספק זכות בלעדית לבחירת מקום השיפוט או הבוררות שבהם יתברר סכסוך."

דבר - הסבר

כאשר מחבר בחוזה אחיד, אין מקום לבחון תנית שיפוט במשקפי חופש ההתקשורת הדווי שכן הזמנה היא שבחובה אחיד אין, בדרך כלל, הסכמה ממשית של הלקוח בענין זה.

תקנת סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984 (להלן - "החוק"), קובעת את הדין הרגיל בענין מקום השיפוט. צדדים השווים נכחים יכולים גם להסכים אחרת (תקנה 8 לתקנות).

ברט, כשמדובר בחוזה אחיד, סתיה מהדין מקומה חסר שמדובר בתנאי מקפה וכך מוצע לקבוע במפורש.

סעיף 4 לחוק בנוסחו היום קובע:

"חוקה על התנאים הבאים שהם מקפחים:

(9) תנאי הקובע מקום שיפוט בלתי סביר, או המעניק לספק זכות לבחור על זעתו בלבד את מקום השיפוט או הבוררות שבהם יתברר סכסוך."

חוק החוזים האזרחיים, התשמ"ג-1982 (להלן - "החוק") מאפשר לבית הדין לחזים אזרחיים או לבית המשפט לבטל תנאים מקפחים בחוזה אחיד. אחד מהתנאים המקפחים יכול להיות תניה בדבר מקום שיפוט העלולה להקשות מאד על האזרח לנהל את ריבו עם תאגיד גדול, מרובה סניפים.

המציאות מלמדת שתאגידים גדולים (כגון חברות ביטוח או בנקים) קובעים לעיתים תניות בדבר מקום שיפוט המכבידות, למעשה, על הנגישות לערכאות של הלקוח הן מבחינת מעמדו כתובע הן מבחינת מעמדו כנתבע בכה. זכות הגישה לערכאות הוכרה כזכות חשובה ואף כזכות יסודי (ר' למשל ע"א 733/95 אופל אלומניום נ' קליל תעשיות בע"מ בפס"ד של הש' חשין). כתובע - תנית שיפוט מגבילה את זכותו לבחור מבין החלופות שהדין מקים לו את החלופה הנצחה לו ומצמצמת את אפשרויותיו. כנתבע - התניה שוללת ממנו את הזכות לבקש העברת הדין, ומונעת ממנו את האפשרות להוכיח כי מקום השיפוט הוא פורמאלי בלבד או שמקום אחר מתאים מבחינת מאון הנוחיות.

* הצעת חוק מס' 2719/פ: העברה לעידה ביום כ"ב בכסלו, התשס"ב (5.12.2001) 1 ט"ח התשמ"ג, עמ' 8.

הדין הרגיל בדבר מקום שיפוט בדיווח אחיד - חוקה שהיא מקפחת ומני שיטתן אחרת - עליו יהיה הנטל להוכיח ההיפך.

לפי סעיף 4 (9) לחוק כנוסחו היום, חוקה שתנאי מקפח אם קובע "מקום שיפוט בלתי סביר". לפי ההצעה כל התניה על

חברי הכנסת ארזה גמלאג ואיר פרץ

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדה הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת:

**הצעת חוק התמודדות בבחירות לרשויות מקומית (תיקוני חקיקה),
התשס"ב - 2002***

<p>1. בחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה - 1965¹, בסעיף 7(א), בסופו יבוא:</p> <p>"(9) הוא לא שימש יושב ראש או חבר ועדה או מועצה, שמונו לפי סעיף 143 לפקודת העיריות² או לפי סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות³, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית;</p> <p>(10) הוא לא שימש יושב ראש ועדה או מועצה, שמונו לפי סעיף 4 לפקודת העיריות או לפי סעיפים 2 או 2א לפקודת המועצות המקומיות, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית."</p>	<p>תיקון חוק הרשויות המקומיות (בחירות)</p>
<p>2. בחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכזהותם), התשל"ה - 1975⁴, בסעיף 4, בסופו יבוא:</p> <p>"ד) לא ייבחר כראש רשות -</p> <p>(1) מי ששימש יושב ראש או חבר ועדה או מועצה שמונתה לפי סעיף 143 לפקודת העיריות או לפי סעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית;</p> <p>(2) מי ששימש יושב ראש ועדה או מועצה שמונתה לפי סעיף 4 לפקודת העיריות או לפי סעיפים 2 או 2א לפקודת המועצות המקומיות, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית."</p>	<p>תיקון חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכזהותם)</p>
<p>3. בפקודת העיריות, בסעיף 120, בסופו יבוא:</p> <p>"(10) מי ששימש יושב ראש או חבר ועדה או מועצה, שמונו לפי סעיף 143 לפקודת העיריות או לפי סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית;</p> <p>(11) מי ששימש יושב ראש ועדה או מועצה, שמונו לפי סעיף 4 לפקודת העיריות או לפי סעיפים 2 או 2א לפקודת המועצות המקומיות, משך תקופת הכהונה הקודמת לבחירות, באותה רשות מקומית."</p>	<p>תיקון פקודת העיריות</p>

דברי הסבר

פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות מוספות וקובעות כי שר הפנים רשאי, אם נוכח כי מועצה נבחרת של רשות מקומית אינה מתפקדת כראוי, למנות במקומה ועדה, שתמלא את תפקידי המועצה.

פקודת העיריות ופקודת הרשויות המקומיות, המסדירות פעולתה של עירייה או של מועצה מקומית, קובעות הוראות לענין הקמתה של רשות מקומית חדשה. מכוח הוראות אלה רשאי שר הפנים למנות מועצה מכוונת לעירייה, עד לקדמון של בחירות לרשות המקומית ולראש הרשות המקומית.

* הצעת חוק 1149 הועברה לוועדה ביום 1 בתמוז, התשס"א (4.7.2001).

1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.
2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.
3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.
4 ס"ח התשל"ה, עמ' 211.
הצעת חוק 3135 ט' בתמוז התשס"ב, 19.6.2002.

כיושב ראש או כחבר בוועדה קדואה או בוועדה ממונה לא יוכל להתמודד בבחירות לרשות מקומית או למעצת הרשות המקומית בבחירות הראשונות, הצמודות לתקופת כהונתו. באופן דומה לא יוכל יושב ראש ועדה מכוונת להתמודד בבחירות למעצת הרשות המקומית או לרשותה, בבחירות הראשונות הצמודות לתקופת כהונתו.

חבר הכנסת: אופיר פינט - פז

חברי הועדות הממונות על ידי השר, רשאים היום להתמודד בבחירות לרשויות המקומיות ולראשותן. בכך הם עשויים לנצל הכוח שצברו בעת כהונתם מכוח מינוי השר. לשם בחירתם ולפעול בדרך שיש בה כדי לשרת את מטרתיהם האישיות ולאזן חוקא את טובת הציבור עליהם אמורים.

מוצע אם כן להגביל את הזכות להיבחר של מי שכיהנו כחברי ועדה או מעצת מכוח מינוי השר, באופן שמי שכהן